

Instructie ABC-formulier invullen

Tijdens de opleiding werken studenten van de opleiding Onderwijsondersteuner (associate degree) of Leraar (bachelor) Gezondheidszorg en Welzijn aan de leeruitkomst 'Professionele ontwikkeling in de praktijk'. Dit houdt in dat de student kan verwoorden hoe hij zich heeft ontwikkeld tijdens de opleiding, hoe hij die ontwikkeling heeft vormgegeven, wie hij is als onderwijsondersteuner of leraar en wat hij daarin belangrijk vindt. Dit alles kan hij onderbouwen aan de hand van theorie en feedback. Deze leeruitkomst is voor beide opleidingen en per opleidingsfase beschreven. In elke opleidingsfase staat een specifieke vraag centraal (zie [bijlage A](#) en [B](#)).

Na afronding van een aantal modules (zie [bijlage C](#)) tonen studenten middels ingevulde ABC-formulieren en een criteriumgericht interview (CGI) met de studieloopbaanbegeleider (slb'er) aan, hoe zij aan hun professionele ontwikkeling hebben gewerkt en hoe zij zich daarin hebben ontwikkeld. De ABC-formulieren maken voor de studieloopbaanbegeleider inzichtelijk hoe de student zich in de praktijk heeft ontwikkeld vanuit het perspectief van zichzelf en de werkplekbegeleider. Het is daarmee een belangrijke bron van informatie voor de studieloopbaanbegeleider ter voorbereiding op het CGI. De student is verantwoordelijk voor ingevulde formulieren aan het eind van *elke* module. De ABC-formulieren bestaan uit drie delen en zijn gericht op de landelijke bekwaamheidseisen:

- **Deel A** bevat een zelfanalyse van de student waarin hij reflecteert op zijn eigen competentieontwikkeling. Dit deel wordt ingevuld door de student.
- **Deel B** bevat feedback met betrekking tot de competentieontwikkeling van de student tijdens het leren op de (leer)werkplek. Dit deel wordt ingevuld door de werkplekbegeleider.
- **Deel C** bevat leerdoelen en leeractiviteiten voor de volgende periode. De leerdoelen en leeractiviteiten zijn gebaseerd op de ervaringen van de student en de verkregen feedback.

De student heeft toegang tot de ABC-formulieren en is verantwoordelijk voor het delen en bespreken daarvan met de werkplekbegeleider.

Om de betrouwbaarheid van de beoordeling van het CGI te verhogen en de navolgbaarheid van de beoordeling te verbeteren hanteren we het vier-ogenprincipe. Dit is een controlemethode waarbij twee examinatoren, in dit geval de werkplekbegeleider en slb'er, afzonderlijk een oordeel vormen over de ontwikkeling van de student t.a.v. de leeruitkomst (Bijkerk, 2015). De werkplekbegeleider doet dit met feedback in deel B (formatief). Na afloop van het CGI vult de slb'er het beoordelingsformulier bij de leeruitkomst in, dit betreft een summatieve beoordeling. Omdat de feedback door de werkplekbegeleider (deel B van het ABC-formulier) en het ingevulde beoordelingsformulier door de slb'er als instrument dienen voor het toepassen van het vier-ogenprincipe is het van belang dat beide formulieren zorgvuldig worden ingevuld. Om dat te bereiken is de volgende instructie beschikbaar:

- Schrijf bij elke bekwaamheidseis een concrete toelichting met voorbeelden waaruit blijkt in welke mate de student de desbetreffende bekwaamheidseis beheerst. Het gaat niet om het aantal voorbeelden maar om een heldere en volledige onderbouwing van de feedback. Ter ondersteuning kan gebruik worden gemaakt van de niveaubeschrijvingen waarin per bekwaamheidseis het eindniveau (kennis en kunde) bij de verschillende opleidingsfasen staan beschreven (zie [bijlage D](#)). In dit document kun je dus per opleidingsfase (propedeuse, postpropedeuse) vinden wat een student moet kennen en kunnen.
- Als de student nog niet voldoet aan de niveaubeschrijving bij een opleidingsfase, beschrijf dan waaruit dat blijkt (feedback) en welke stappen de student nog moet nemen (feedforward).

- In [bijlage E](#) staat een voorbeeld van een ingevuld ABC-formulier door de werkplekbegeleider.

Bijlage A: Leeruitkomsten Associate Degree

Begeleiden bij het leren van beroepsvaardigheden	Professionele ontwikkeling in de praktijk De student werkt planmatig aan zijn professionele ontwikkeling in de praktijk. Hij maakt gebruik van reflecties, evaluaties, feedback en observaties om zicht te krijgen en te houden op zijn vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden. Hij onderzoekt zijn mogelijkheden tot groei en ontwikkeling en geeft op basis daarvan richting aan zijn eigen leren. Hij heeft zicht op hoe hij werkt aan zijn ontwikkeling, hoe hij zijn collega's, begeleiders en studenten/leerlingen daarbij betreft en wat hij nodig heeft om de centrale vraag 'Kan en wil ik onderwijsondersteuner worden' ? te beantwoorden. Hij benoemt zijn motivatie en drijfveren voor het vak van onderwijsondersteuner en verwoord zijn (ontwikkende) kijk op de onderwijspraktijk. De student blikkt vooruit naar de volgende fase van zijn opleidingstraject en formuleert passende leervooremens. Deze leervooremens geven richting aan het leerproces en vormen het startpunt voor afstudeerniveau.
Mens, Gezondheid & Omgeving	Professionele ontwikkeling in de praktijk De student werkt planmatig aan zijn professionele ontwikkeling in de praktijk. Hij maakt gebruik van reflecties, evaluaties, feedback en observaties om zicht te krijgen en te houden op zijn vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden. Hij onderzoekt zijn mogelijkheden tot groei en ontwikkeling en geeft op basis daarvan richting aan zijn eigen leren. Hij heeft zicht op hoe hij werkt aan zijn ontwikkeling, hoe hij zijn collega's en begeleiders daarbij betreft en wat hij nodig heeft om de centrale vraag 'Wie ben ik als onderwijsondersteuner' ? te beantwoorden. Hij benoemt zijn motivatie en drijfveren voor het vak van onderwijsondersteuner en verwoord zijn (ontwikkende) kijk op de onderwijspraktijk. De student blikkt vooruit naar de volgende fase van zijn loopbaan en formuleert passende leervooremens die zijn professionele (door)ontwikkeling tot onderwijsondersteuner voortgang bieden.

Bijlage B: Leernutkomsten Bachelor

Modules	Leernutkomst
Begeleiden bij het leren van beroepsvaardigheden	Bachelor (propedeuse) Professionele ontwikkeling in de praktijk De student werkt planmatig aan zijn professionele ontwikkeling in de praktijk. Hij maakt gebruik van reflecties, evaluaties, feedback en observaties om zicht te krijgen en te houden op zijn vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden. Hij onderzoekt zijn mogelijkheden tot groei en ontwikkeling en geeft op basis daarvan richting aan zijn eigen leren. Hij heeft zicht op hoe hij werkt aan zijn ontwikkeling, hoe hij zijn collega's, begeleiders en studenten/leerlingen daarbij betreft en wat hij nodig heeft om de centrale vraag 'Kan en wil ik leraar worden'? te beantwoorden. Hij benoemt zijn motivatie en drijfveren voor het vak van leraar en verwoordt zijn (ontwikkende) kijk op de onderwijspraktijk. De student kijkt vooruit naar de volgende fase van zijn opleidingstraject en formuleert passende leervoorname. Deze leervoorname geven richting aan het leerproces en vormen het startpunt van de hoofdfase van de opleiding.
Mens, Gezondheid en Organisatie	Bachelor (postpropedeuse) Professionele ontwikkeling in de praktijk De student werkt planmatig aan zijn professionele ontwikkeling in de praktijk. Hij maakt gebruik van reflecties, evaluaties, feedback en observaties om zicht te krijgen en te houden op zijn vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden in zijn werk als leraar en als deelnemer aan de professionele onderwijsgemeenschap. Hij onderzoekt zijn mogelijkheden tot groei en ontwikkeling en geeft op basis daarvan richting aan zijn eigen leren. Hij heeft zicht op hoe hij werkt aan zijn ontwikkeling, hoe hij zijn collega's en begeleiders daarbij betreft en wat hij nodig heeft om de centrale vraag 'Hoe wil ik mijn leraarschap invullen'? te beantwoorden. Hij benoemt daarbij zijn beroepsmotivatie en drijfveren voor het vak van leraar en onderbouwt zijn (ontwikkende) visie op de onderwijspraktijk. De student kijkt vanuit een kritische taakopvatting vooruit naar de volgende fase van zijn opleidingstraject en formuleert passende leervoorname die zijn ontwikkeling richting geven en het startpunt vormen voor afstudeerniveau.

Onderzoekende Leraar	Bachelor (postpropedeuse) Professionele ontwikkeling in de praktijk De student werkt planmatig en constructief aan zijn professionele ontwikkeling in de praktijk. Hij maakt gebruik van reflecties, evaluaties, feedback en observaties om zicht te krijgen en te houden op zijn professionele, vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden. Hij onderzoekt zijn mogelijkheden tot groei en ontwikkeling en geeft op basis daarvan richting aan zijn eigen leren als leraar en als collega aan de professionele onderwijsgemeenschap, waarin hij mede vormgeeft en bijdraagt aan de schoolontwikkeling en onderwijsinnovatie. Hij heeft zicht op hoe hij werkt aan zijn ontwikkeling, hoe hij zijn collega's en begeleiders daarbij betrekt en wat hij nodig heeft om de centrale vraag 'Wie ben ik als leraar?' te beantwoorden. Hij expliciteert daarbij zijn beroepsmotivatie en drijfveren voor het vak van leraar en onderbouwt zijn visie op de onderwijspraktijk. De student kijkt vanuit een kritische taakopvatting en een duidelijk beroepsbeeld vooruit naar de volgende fase van zijn onderwijsloopbaan. Hij formuleert passende leervoorname's die zijn professionele (door)ontwikkeling als leraar Gezondheidszorg en Welzijn voortgang bieden.
------------------------------------	---

Bijlage C: Criteriumgericht interview

In deze tabel is te zien in welke modules studenten een CGI voeren met de studieloopbaanbegeleider (schuingedrukt) en welke vraag daarbij centraal staat.

Opleidingsfase	AD modules	Centrale vraag	BA modules	Centrale vraag
Propedeuse	Krachtig Leren Begeleiden bij het leren van beroepsvaardigheden	"Kan en wil ik onderwijsondersteuner worden?"	Krachtig Leren Begeleiden bij het leren van beroepsvaardigheden	"Kan en wil ik leraar worden?"
Postpropedeuse	Mens, Zorg en Activiteit (MZA) Mens, Gezondheid en Omgeving (MGO)	"Wie ben ik als onderwijsondersteuner?"	Mens, Zorg en Activiteit (MZA) Mens, Gezondheid en Omgeving (MGO)	"Hoe wil ik mijn leraarschap invullen?"
			Krachtig Begeleiden Ontwerpen van Onderwijs en Toetsing (OO) Onderzoekende Leraar (OL) Minor	"Wie ben ik als leraar?"

Bijlage D: Niveaubeschrijvingen

Linkje naar de [niveaubeschrijvingen voor het AD-traject](#)

Deze is ook te vinden op #OnderwijsOnline in het moduleboek 'Werkplekieren LGW 2024-2025' onder het tabblad 'Groeidossier'. Deze is te verkrijgen via de student.

Linkjes naar de [niveaubeschrijvingen voor de Bachelor](#)

Deze is ook te vinden op #OnderwijsOnline in het moduleboek 'Werkplekieren LGW 2024-2025' onder het tabblad 'Groeidossier'. Deze is te verkrijgen via de student.

Bijlage E: Voorbeeld ABC-formulier

Deel B: Feedback en Ontwikkelingsgericht advies – Invullen door de werkplekbegeleider

Ontwikkelingsgericht advies

Bij afronding van het werkplekleren vindt er een evaluatie plaats m.b.t. de ontwikkeling van de student tot leraar G&W. Hiervoor vragen wij u als werkplekbegeleider deel B van het ABC-formulier zo volledig en concreet mogelijk in te vullen. Hieronder staat een voorbeeld passend voor de postpropedeutische fase, module MZA en MGO.

Wat heb ik de student zien doen en wat viel mij daarbij op?

X heeft in het begin van de stage veel meegekeken met mijn lessen. Na een paar weken is X zelf onderdelen van een les gaan verzorgen, bv. de opening van de les, het begeleiden van een bepaalde werkvorm of het afsluiten van de les. Momenteel verzorgt X een hele les van begin tot eind.

Mij viel op dat X veel zaken opmerkt, ook wanneer ze achter in de klas zit. Deze bespraken we dan meestal aan het einde van de les en we besloten dan samen of en wat we ermee gingen doen. Ook vindt X het belangrijk om haar les(onderdelen) goed voor te bereiden. Ze vraagt naar de benodigde informatie en checkt of hetgeen ze bedacht heeft aansluit bij de betreffende groep. Knap!

Welke sterke kanten heeft de student als leraar?

X is opmerkzaam, ze ziet en hoort veel. Daarnaast zorgt ze ervoor dat haar les(onderdelen) goed aansluiten bij de doelen, beginsituatie en belevingswereld van de groep. X probeert er ook altijd een creatieve draai aan te geven. Dit valt in de smaak bij de studenten.

Waar in heb ik de student het meest zien groeien als leraar?

X is het meest gegroeid in het contact maken met studenten. In het begin vond X het lastig om even een praatje te maken met studenten en hen gewoon aan te spreken/ vragen te stellen. Dit doet ze nu veel meer, bv. bij aanvang van de les of na de les! Hierdoor sluiten haar les(onderdelen) ook steeds beter aan op de belevingswereld van de studenten. X is heel opmerkzaam dus hetgeen ze ziet en hoort kan ze hier goed bij gebruiken.

Waar zie ik nog groeimogelijkheden voor de student als leraar?

X zou haar gedragsverwachtingen richting de groep nog wat krachtiger mogen neerzetten/ uitspreken. X mag dus haar verwachtingen m.b.t.. de werkhouding etc. uitspreken en studenten aanspreken wanneer ze ander gedrag laten zien. Ook zou ze hier het gesprek over aan mogen gaan met de

groep (hoe komt het dat jullie...?). Ze zou dan eveneens kunnen vragen wat de groep van haar als docent verwacht. Hier hebben we het al vaker over gehad (Op welke manieren kan X dit doen? Wat past bij X?). X oefent hier nu regelmatig mee. Mooi!

Welk advies wil ik de student meegeven voor de toekomst?

Wees trots op de groei die je hebt laten zien! Je bent nu in staat om een prima inhoudelijke les te verzorgen die aansluit bij de doelen, beginsituatie en belevingswereld. De studenten geven aan plezier te hebben tijdens jouw lessen. Groei is mogelijk op het gebied van klassenmanagement (zie feedback hierboven). Goed om te blijven experimenteren en zo te ontdekken wat bij jou past!

Vraag: hoe zou je de studenten meer kunnen betrekken bij het vormgeven van de lessen die je geeft? Hoe zou je ze meer inbreng kunnen geven? Hier kunnen we het nog over hebben!

Evaluatie van de bekwaamheidseisen

Geef in het schema hieronder aan waar u vindt dat de student staat ten aanzien van zijn/haar vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheid². Geef dit in woordelijke feedback weer.

Vakinhoudelijke bekwaamheid

Beheersen van de leerstof en deze op aansprekende wijze uitleggen

Vakdidactische bekwaamheid

Onderwijs vormgeven, uitvoeren en bijstellen; het leerproces organiseren

Pedagogische bekwaamheid

Creëren van een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat

Brede Professionele Basis

Zelfstandig vormgeven aan de eigen professionele ontwikkeling en die van de organisatie

Ruimte voor toelichting:

Vakinhoud:

Dit is een sterk punt van X. Ze beheerst de leerstof die centraal staat in de lessen. Wanneer X twijfelt of vragen heeft, stelt X deze aan mij als werkplekbegeleider. Haar vooropleiding sluit goed aan bij de opleiding waar X nu stageloopt dus dit is geen probleem. De recente werkervaring is ook een pluspunt.

Vakdidactiek:

X is in staat om een gedegen les te ontwerpen, op basis van de leerdoelen, beginsituatie en belevingswereld van de groep. Ook weet X hier vaak een creatieve draai aan te geven. X mag in de toekomst misschien nog wat meer experimenten met alternatieve manieren van lesopbouw. X past nu veelal het directe instructiemodel toe; dat is prima! Maar er zijn nog meer manieren, bv. het toepassen van meer beroepsgerichte didactiek etc. Ook mag X de lessen meer in samenspraak met de studenten vormgeven.

Pedagogiek:

X is nu prima in staat om op een prettige wijze contact te maken met studenten. Haar lessen sluiten ook goed aan bij de belevingswereld. Hierdoor heeft X een goede relatie met de studenten. Dat is mooi om te zien! X mag nog groeien op het gebied van klassenmanagement; het krachtiger neerzetten van (gedrags)verwachtingen en het aanspreken van studenten/ het gesprek aangaan met studenten over hun gedrag.

Brede professionele basis:

In de basis zie ik al een hele goede docent! X mag nu nog wat vaker uit haar comfortzone stappen en wat meer experimenteren. X is zeer reflectief, staat altijd open voor feedback (vraagt hier ook actief naar) en wilt zich graag ontwikkelen. Het leerproces van X vindt nu vooral plaats binnen 'het klaslokaal'. Het is nu tijd dat X ook buiten 'het klaslokaal' gaat kijken en op deze manier zicht krijgt op andere processen/ taken, zoals de BPV, SLB, LOB etc. Ook mag X gaan deelnemen aan teamvergaderingen en andere overleggen, zodat X zich een goed beeld kan vormen van hoe het binnen het onderwijs werkt. Hier is het nu wel tijd voor.

Ik kijk terug op een heel prettige samenwerking en het was een feest om X te begeleiden in haar ontwikkeling tot mbo docent!

Datum 4-7-2024	Handtekening werkplekbegeleider:
	

